

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530
DOI: 10.52058/2708-7530-2024-7(49)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Миру нашій Україні

Випуск 7(49)

2024

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Асоціація науковців України

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 7(49) 2024

Київ—2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

Association of Scientists of Ukraine

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics",
Series "Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 7(49) 2024

Kiev—2024

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49))

Наукові перспективи: журнал. 2024. № 7(49) 2024. С.1370

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р.
№ 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки:
державне управління, право та економіка*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології*

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 26.07.2024, № 7/9 24)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та
КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних сил України, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан) ;

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зорiana Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща) ;

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зорiana Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна) ;

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвожджевiч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гечбаїя Бадрі Нодаровiч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна) ;

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна) ;

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна) ;

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна) ;

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна) ;

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна) ;

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);
Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна) ;

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, МВА, адвокат (Чехія) ;

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Носирев Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна) ;

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна);

Пархоменко-Куцєвіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

П'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна) ;

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ;

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна) ;

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна) ;

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна) ;

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, 2024

© Асоціація науковців України, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

Акімова О.А., Довгопол Є.О. <i>ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ В УКРАЇНІ</i>	18
Бліщук К.М. <i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД УКРАЇНИ</i>	38
Бондарук С.В. <i>СУБ'ЄКТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	49
Ваврищук М.В. <i>ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНИХ ПАРТНЕРСТВ В УПРАВЛІННІ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ</i>	59
Варвінський А.М. <i>КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ МІСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ</i>	73
Варенья Н.М., Сасин Г.В., Багнета В.А. <i>РОЛЬ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У МІСЦЕВОМУ САМО- ВРЯДУВАННІ</i>	87
Вербовенко О.П., Кириленко В.А. <i>ОБГРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТАКТИЧНОГО ТА ОПЕРАТИВНОГО РІВНІВ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ</i>	99
Гайдар І.В. <i>ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ</i>	110
Гасюк І.Л., Іваній О.М. <i>УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА</i>	122
Гончаренко В.С. <i>ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДКРИТОГО УРЯДУВАННЯ</i>	139

УДК 35.07:332.1

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)-87-98](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-87-98)

Варенья Наталія Михайлівна кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник, Національна академія Служби безпеки України, вул. Михайла Максимовича, 22, м. Київ, 03066, <https://orcid.org/0000-0002-2797-197X>

Сасин Ганна Володимирівна кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політології і державного управління, Ужгородський національний університет, вул. Університетська 14, м. Ужгород, 88000, <https://orcid.org/0000-0002-5620-2993>

Багнета Володимир Анатолійович аспірант кафедри адміністративно менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21000, [ehttps://orcid.org/0009-0000-6590-3815](https://orcid.org/0009-0000-6590-3815)

РОЛЬ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Анотація. Об'єднані територіальні громади відіграють важливу роль у місцевому самоврядуванні України, сприяючи зміцненню демократичних принципів, підвищенню ефективності адміністрування й забезпеченню розвитку соціально-економічних процесів на регіональному рівні. Метою статті є виокремлення основних аспектів діяльності об'єднаних територіальних громад та визначення основних викликів, гальмуючих їх подальший розвиток в Україні в умовах війни. В статті з'ясовано, що періоди становлення об'єднаних територіальних громад в Україні включали початок реформи у 2014 році, створення перших громад у 2015 році, активне створення та вибори у 2016 році, спрощення об'єднання у 2017 році, приєднання до міст обласного значення у 2018 році, подальші об'єднання у 2019 році, та завершення добровільного об'єднання в 2020 році. Кожний з цих етапів характеризувався певними подіями. В ході дослідження були також визначені функції, які вказують на роль територіальних громад у місцевому самоврядуванні. Визначено, що управління місцевими бюджетами забезпечує фінансову стабільність громади й ефективне управління ресурсами; планування і реалізація соціально-економічного розвитку спрямовані на підвищення якості життя та розвиток інфраструктури; забезпечення належного рівня комунальних послуг включає управління інфраструктурою та житловим фондом;

утримання та розвиток інфраструктури охоплює будівництво, ремонт та модернізацію об'єктів; сприяння розвитку освіти, культури, охорони здоров'я та соціального захисту забезпечує доступ до якісних послуг та соціальних програм на місцевому рівні. Також в дослідженні зроблено огляд викликів та проблем, які гальмують подальший розвиток об'єднаних територіальних громад в Україні під впливом війни і воєнного стану. Практична значимість результатів даного дослідження полягає в тому, що вони надають інформацію та висновки, які можуть бути використані у формулюванні та реалізації публічної політики для об'єднаних територіальних громад

Ключові слова: децентралізація, процес реформування, соціально-економічний розвиток, регіональна економіка, державне регулювання.

Varenia Nataliia Mykhailivna PhD in Law, Leading Researcher, National Academy of Security Service of Ukraine, Mikhail Maksimovich St., 22, Kyiv, 03066, <https://orcid.org/0000-0002-5471-280X>

Sasyn Hanna Volodymyrivna Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer of the Department of Political Science and Public Administration, Uzhhorod National University, 88000, Uzhhorod, Universitetska St. 14, <https://orcid.org/0000-0002-5620-2993>

Bahneta Volodymyr Anatoliyovych PhD Student of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University, Sunny St., 3, Vinnytsia, 21000, <https://orcid.org/0009-0000-6590-3815>

THE ROLE OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES IN LOCAL GOVERNMENT

Abstract. Amalgamated territorial communities play an important role in local self-government in Ukraine, contributing to the strengthening of democratic principles, improving the efficiency of administration and ensuring the development of socio-economic processes at the regional level. The purpose of the article is to highlight the main aspects of the activities of amalgamated territorial communities and to identify the main challenges hindering their further development in Ukraine in the context of war. The article finds that the periods of formation of amalgamated territorial communities in Ukraine included the beginning of the reform in 2014, the establishment of the first communities in 2015, active creation and elections in 2016, simplification of amalgamation in 2017, accession to cities of oblast significance in 2018, further amalgamations in 2019, and completion of voluntary amalgamation in 2020. Each of these stages was characterised by certain events. The study also

identified functions that indicate the role of territorial communities in local self-government. It is determined that the management of local budgets ensures the financial stability of the community and effective resource management; planning and implementation of socio-economic development is aimed at improving the quality of life and infrastructure development; ensuring an adequate level of public services includes infrastructure and housing management; maintenance and development of infrastructure includes construction, repair and modernisation of facilities; promotion of education, culture, healthcare and social protection provides access to quality services. The study also provides an overview of the challenges and problems that hinder the further development of amalgamated territorial communities in Ukraine under the influence of war and martial law. The practical significance of the results of this study is that they provide information and conclusions that can be used in the formulation and implementation of public policy for amalgamated territorial communities.

Keywords: decentralisation, reform process, socio-economic development, regional economy, state regulation.

Постановка проблеми. Актуальність обраної теми обумовлена тим, що в період 2014-2016 років в Україні було здійснено низку вкрай важливих кроків щодо децентралізації державного управління. Це включало прийняття Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та внесення змін до Бюджетного і Податкового кодексів перед ухваленням бюджетів на 2015, 2016 і 2017 роки. Внаслідок цих змін зросла значимість територіальних громад у місцевому самоврядуванні для соціально-економічного розвитку країни завдяки реалізації розпочатих реформ.

Упровадження реформи децентралізації, зокрема бюджетної, передбачає передачу значної частини повноважень і відповідальності у фінансовій та бюджетній сферах на місцевий рівень, включаючи новостворені об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ).

Однак слід підкреслити, що процес об'єднання територіальних громад, який тривав декілька років поспіль, а разом з ним і реформа бюджетної децентралізації, що стала фінансовою основою економічних зрушень в Україні, представляли собою вкрай складні трансформації. Ці процеси стикнулися не лише з економічними викликами для країни загалом, але й з необхідністю осмислення їх громадянами. Тому вони потребували консолідації зусиль усіх рівнів влади та постійної підтримки міжнародних партнерів.

Враховуючи, що реформи відбувалися в умовах значних викликів, це ставило під сумнів їх доцільність та реальну імплементацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова база дослідження включала аналіз численних робіт, які досліджували різні напрями функціонування та розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. Основна

проблема, яку вивчали дослідники, стосувалася ефективності формування й функціонування ОТГ, їх фінансової спроможності, а також соціальної згуртованості громад в умовах децентралізації. Зокрема, Н. В. Мішина зосередилася на детальному аналізі створення й функціонування ОТГ, звертаючи увагу на адміністративно-правові аспекти та вплив реформ на місцеве самоврядування [1].

Т. Ф. Куценко й Є. Ю. Дударенко в своєму дослідженні надали короткий аналітичний огляд ОТГ в Україні, висвітлюючи основні результати реформ і ідентифікуючи основні проблеми, з якими зіштовхувалися новостворені громади [2]. Автор О. О. Дейнеко досліджував механізми формування соціальної згуртованості в нових локальних спільнотах, підкреслюючи важливість соціальних зв'язків для успішного функціонування ОТГ [3].

Цікаве дослідження провів І. Івасюк, в якому автор проаналізував досвід Карпатського Єврорегіону, порівнюючи українські ОТГ з аналогічними структурами в інших країнах [4].

На фінансові аспекти звернули увагу автори О. Я. Щербан, Л. О. Малик та С. Є. Сенишин. Автори в своєму дослідженні акцентували на специфічних викликах і необхідності адаптації фінансових стратегій ОТГ [5]. Також фінансовим аспектом управління в ОТГ цікавилися С. К. Туліка та співавтори, автори досліджували державний фінансовий контроль ОТГ з точки зору забезпечення прозорості й ефективності використання бюджетних коштів [6].

Д. С. Бурих та І. І. Соколюк зосередилися на інноваційних підходах до повоєнного розвитку ОТГ, пропонуючи стратегії для відновлення і подальшого зміцнення громад [7].

Підвальна О. Г. та ін. досліджували державне регулювання розвитку територіальних громад в умовах воєнного стану, підкреслюючи роль держави у підтримці та захисті громад [8].

Отже, незважаючи на значну кількість досліджень, питання ролі об'єднаних територіальних громад у місцевому самоврядуванні потребують конкретизації та оновлення.

Мета статті – визначення ролі і впливу об'єднаних територіальних громад у місцевому самоврядуванні на соціально-економічний розвиток регіонів, ефективність управління публічними ресурсами, а також покращення якості надання публічних послуг

В статті передбачається розв'язання наступних завдань:

- Систематизувати й охарактеризувати основні етапи розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні;
- Описати основні функції об'єднаних територіальних громад в Україні;
- Сформулювати основні виклики, які гальмують подальший розвиток об'єднаних територіальних громад в Україні.

Виклад основного матеріалу. Визначення поняття територіальної громади наведено в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні»,

за яким вона визначається як група осіб, що проживають на одній території – в селі, селищі, місті, які формують незалежні адміністративно-територіальні одиниці, або, коли мешканці декількох сіл об'єднуються добровільно під єдиним адміністративним керівництвом.

Необхідність створення ОТГ обумовлена низкою причин.

1. *Децентралізація влади.* Часто центральна влада не здатна ефективно вирішувати місцеві проблеми через брак знань про специфіку регіонів. Передача повноважень і ресурсів на місцевий рівень дала змогу швидше та ефективніше реагувати на потреби громади [2].

2. *Оптимізація управління ресурсами.* У багатьох невеликих населених пунктах завжди існували певні проблеми з управлінням бюджетами та інфраструктурою через обмежені фінансові та людські ресурси. В такому випадку об'єднання громад дало змогу акумулювати ресурси й оптимізувати їх використання [5;6].

3. *Покращення якості публічних послуг для населення:* Багато сіл і малих міст не могли забезпечити належний рівень освітніх, медичних, соціальних та інших послуг. Створення ОТГ дало змогу підвищити якість цих послуг завдяки централізованому плануванню і кращому фінансуванню.

4. *Зменшення рівня бюрократії.* Об'єднання територіальних громад сприяло скороченню адміністративних витрат і спрощенню бюрократичних процедур, що дозволило швидше приймати рішення та ефективніше використовувати ресурси [1;3].

5. *Соціальна згуртованість.* Створення ОТГ сприяло формуванню нових локальних спільнот, які об'єднують мешканців на основі спільних інтересів та потреб, що підвищило рівень соціальної згуртованості та взаємодопомоги [3].

6. *Підвищення прозорості та підзвітності.* Децентралізація влади і створення ОТГ сприяли підвищенню прозорості та підзвітності місцевих органів влади перед громадянами, що, в свою чергу, збільшило довіру до влади.

Варто зауважити, що об'єднані територіальні громади в Україні утворювалися протягом реформи децентралізації в період з 2015 по 2020 роки. Ці громади становлять собою об'єднання сусідніх територіальних громад - сіл, селищ, міст, що відповідають відповідним сільським, селищним та міським радам Формування ОТГ відбувалося відповідно до законодавства, зокрема Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад», та за погодженням з обласними органами влади та самоврядування.

У червні 2020 року на основі вже утворених ОТГ були сформовані нові територіальні громади, що вкрили собою усю територію України (за винятком Чорнобильської зони відчуження та Криму).

З початку реалізації реформи децентралізації в Україні у 2015 році, об'єднані територіальні громади стали важливим інструментом для зміцнення місцевого самоврядування та розвитку регіональних громад. Цей процес відбувався шляхом добровільного об'єднання суміжних адміністративних

одиниць, таких як сільські, селищні та міські ради, з метою спільного розв'язання економічних, соціальних та інфраструктурних завдань [9].

Отже, ОТГ мали можливість отримувати додаткові фінансові ресурси з державного бюджету, що стимулювало їхній розвиток і укріплення. Важливим етапом в історії децентралізації було прийняття урядової методики формування спроможних територіальних громад, що сприяло створенню стійких управлінських структур на місцях.

У червні 2020 року український уряд завершив процес формування ОТГ, котрі охопили всю територію країни, за винятком Чорнобильської зони відчуження та окупованого Криму. Законодавче закріплення рівних розширених повноважень для всіх громад позначило кінець розрізнення на об'єднані та необ'єднані громади, але продовжило здобутки у зміцненні місцевого самоврядування в Україні. В таблиці 1 автором систематизовано основні етапи становлення ОТГ в Україні.

Таблиця 1

Етапи становлення ОТГ в Україні

№	Період	Події, які притаманні періоду
1	2	3
1	2014 – початок реформи децентралізації	1 квітня 2014 року Кабінет Міністрів України (далі - КМУ) схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [10], яка мала на меті впровадження децентралізації влади, що передбачало суттєве розширення повноважень територіальних громад. А вже 11 червня 2014 року КМУ схвалив законопроект «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Закон визначав процедуру добровільного об'єднання громад, проведення перших виборів в них та правонаступництво органів самоврядування об'єднаної громади
2	2015 – створення перших громад	Серед перших 159 ОТГ лише 52 повністю відповідали перспективним планам областей. Щоб забезпечити усім новоствореним громадам отримання додаткових повноважень і ресурсів, передбачених законом, обласні ради почали вносити зміни до перспективних планів, щоб врахувати існуючі ОТГ, навіть якщо вони не відповідали методиці повністю.
3	2016 – активне створення ОТГ	На початку 2016 року в Україні відбулися перші вибори старост до ОТГ, які були утворені у 2015 році, що стало важливим етапом в розвитку децентралізації влади в країні. А вже 25 листопада 2016 року було створено «Асоціацію об'єднаних територіальних громад». Усього у 2016 році відбулися перші вибори до 208 новоутворених ОТГ
4	2017 – спрощення об'єднання і приєднання громад	9 лютого 2017 року був прийнятий закон, котрий спростив процедуру приєднання до вже утворених ОТГ [11]. Згідно з цим законом, якщо ОТГ вже була визнана спроможною, сусідні громади могли приєднуватися до неї без повторного проходження процедури об'єднання з початку. При цьому, якщо приєднання відбувалося до сільської або селищної ОТГ, проводилися додаткові вибори депутатів лише на новій приєднаній території, а для міської ОТГ вибори не проводилися взагалі. На кінець 2017 року в Україні було утворено 699 ОТГ, що об'єднали загалом 6,0 млн осіб.

Продовження таблиці 1

1	2	3
5	2018 –приєднання до міст обласного значення	3 квітня 2018 року був прийнятий закон, який спростили процедуру приєднання до міст обласного значення [12]. Згідно з цим законом, такі міста автоматично визнавалися спроможними громадами, і до них могли приєднуватися суміжні ради за спрощеною процедурою.
6	2019 – подальші об'єднання	5 грудня 2019 року Верховна Рада прийняла рішення, що об'єднання громад буде відбуватися відповідно до перспективних планів без обов'язкового схвалення їх обласними радами, що спростило процедуру створення ОТГ та прийняття відповідних рішень [13]. На кінець 2019 року в Україні було утворено 1029 об'єднаних громад з загальним населенням 11,7 млн осіб.
7	2020 – завершення добровільного об'єднання і утворення нової адміністративно-територіальної структури	27 травня 2020 року КМУ завершив затвердження перспективних планів для всіх 24 областей країни. Оцінка спроможності кожної проєктної громади проводилася за групою критеріїв. Через те, що деякі з вже існуючих ОТГ не відповідали основним показникам спроможності, вони були або підсилені іншими громадами, або об'єднані в нові, перспективні громади. Станом на 10 червня 2020 року в Україні було створено 1070 ОТГ з загальною чисельністю населення 12,1 млн осіб.

Джерело: систематизовано авторами на основі [10-13]

Таким чином, таблиця 1 наочно демонструє поступове становлення ОТГ в Україні, що почалося з 2014 року. Хоча реформа децентралізації влади призвела до суттєвих змін у місцевому самоврядуванні й розширення повноважень громад, кожен етап супроводжувався певними викликами і проблемами.

Зокрема, початкові труднощі з відповідністю методиці створення ОТГ потребували гнучкості у плануванні, а спрощення процедур об'єднання, хоча і прискорило процес, призвело до нерівностей і недостатнього контролю. Завершення затвердження перспективних планів і створення нової адміністративно-територіальної структури в 2020 році свідчить про досягнення значних результатів, але також вказує на необхідність подальшого вдосконалення підходів до оцінки та підтримки спроможності громад.

Слід наголосити, що ОТГ відіграють важливу роль у процесі децентралізації влади в Україні, маючи на меті підвищення ефективності місцевого самоврядування та надання публічних послуг.

Роль ОТГ необхідно розглядати через призму, покладених на них функцій (рис. 1).

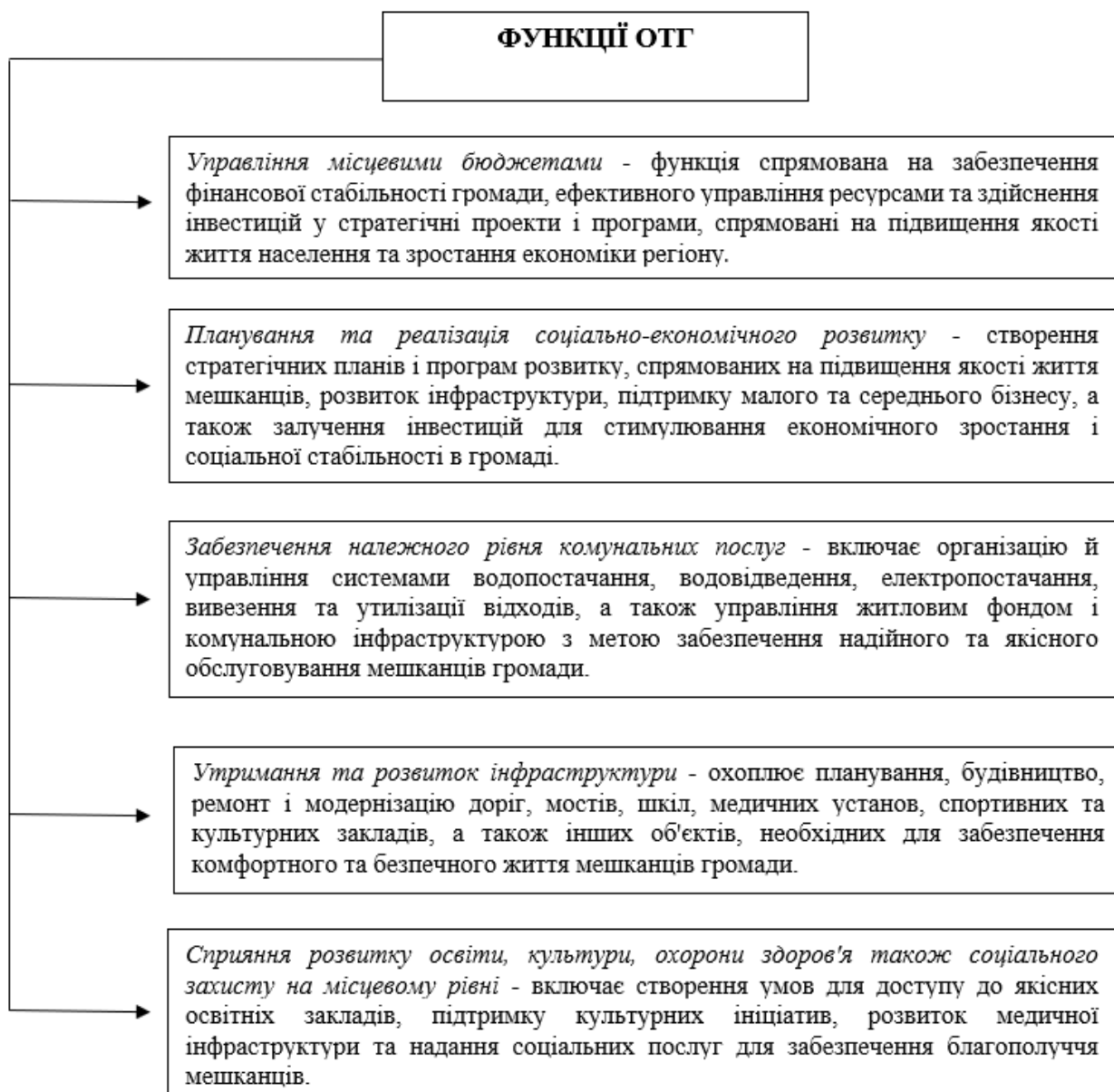
Завдяки об'єднанню кількох менших громад в одну спроможну адміністративно-територіальну одиницю, зростають їхні можливості щодо залучення інвестицій, розвитку підприємництва й створення нових робочих місць, що сприяє загальному підвищенню якості життя населення.

Створення ОТГ мало на меті подолати проблеми надмірної подрібненості територіальних громад, що призводило до їхньої фінансової неспроможності і нездатності ефективно виконувати свої повноваження.

Отже, ОТГ отримали можливість самостійно розпоряджатися значними фінансовими ресурсами, зокрема, за рахунок надходжень від податку на доходи фізичних осіб, що значно збільшило їхні бюджети і дало змогу впроваджувати важливі соціальні й інфраструктурні проекти. Крім того, ОТГ отримали підтримку від держави у вигляді субвенцій на розвиток інфраструктури, що додатково стимулювало їхній розвиток.

Водночас, важливою функцією ОТГ стало сприяння соціальній згуртованості й активізації громадянської участі, що підвищує рівень довіри до місцевої влади і зміцнює демократичні процеси на місцях.

Джерело: систематизовано авторами на основі [5-9]

Таким чином, роль ОТГ у місцевому самоврядуванні є надзвичайно важливою, однак для досягнення їхньої повної ефективності необхідно продовжувати удосконалювати законодавчу базу, підвищувати рівень професійної підготовки кадрів та забезпечувати рівні умови для розвитку усіх громад. Це дозволить максимально реалізувати потенціал децентралізації і забезпечити стійкий розвиток регіонів України.

Критичний аналіз показав, що хоча ОТГ були створені з метою підвищення спроможності місцевих громад, на практиці процес їхнього формування та функціонування супроводжувалося численними викликами.

По-перше, не всі ОТГ змогли досягти високого рівня фінансової спроможності, що обумовлено нерівномірністю економічного розвитку регіонів і різними стартовими умовами громад. Деякі громади залишаються залежними від державних субвенцій, що обмежує їхню автономію. Проблема, з якою стикаються об'єднані територіальні громади, полягає в складнощах з формуванням ефективного бюджету та накопичення достатніх фінансових ресурсів для вирішення термінових соціальних потреб громадян, відповідно до принципу субсидіарності. Важливою є також реалізація стратегій економічного і технологічного розвитку, що потребує наявності законодавчих повноважень для ефективного виконання функцій органами влади, що є основним завданням у контексті реформування [5].

По-друге, проблема недостатньої підготовки кадрів для управління новоствореними громадами також залишається актуальною, що призводить до неефективного використання ресурсів і затримки у реалізації проектів. Багато місцевих органів влади зіштовхуються з викликами, пов'язаними з недостатнім рівнем компетентності серед керівників і працівників, що часто призводить до неефективного використання бюджетних коштів і затримок у впровадженні інфраструктурних проектів та програм соціального розвитку.

Відсутність чітких критеріїв успішності і відповідних інструментів оцінки призводить до ризику корупційних проявів та недостатньої транспарентності у використанні бюджетних коштів, що ускладнює довіру громадян до місцевої влади та уповноважених органів.

Додатково, відсутність чіткої стратегії розвитку і невідповідність між формальними повноваженнями та реальними можливостями ОТГ ускладнюють адаптацію до нових вимог і потреб громадян. Часто це призводить до ситуацій, коли законодавчі норми не враховують специфічні умови місцевих громад, а самі громади не мають достатніх інструментів для ефективного вирішення соціальних і економічних викликів.

Такі перешкоди потребують комплексного підходу до реформування місцевого самоврядування, зокрема з метою підвищення кваліфікації кадрів, розробки стратегічних документів і створення сприятливих умов для розвитку

інфраструктури та соціальних послуг. Важливо також розвивати механізми публічного участі та прозорості у прийнятті рішень на місцевому рівні, щоб забезпечити більшу відкритість і відповідальність перед громадськістю. Такий підхід сприятиме підвищенню довіри між місцевими органами влади та жителями громад.

Висновки. Таким чином, підсумовуючи все вищеописане, слід нагадати, що розпочата у 2014 році реформа децентралізації пройшла кілька важливих етапів, включаючи ухвалення законодавчих актів, створення перших громад, їх подальше укрупнення, а також розширення функцій і повноважень місцевого самоврядування. Зокрема, значну роль відіграли закони щодо спрощення процедури об'єднання громад та зміни в процесах планування і реалізації місцевих проектів. До кінця 2020 року було утворено 1070 об'єднаних громад, що свідчить про ефективне впровадження цієї реформи та її важливість для покращення управління на місцевому рівні.

В дослідженні також відображені функції ОТГ, котрі зумовлюють їх роль в місцевому самоврядуванні. Основні функції об'єднаних територіальних громад в Україні включають управління місцевими бюджетами, планування та реалізацію соціально-економічного розвитку, забезпечення належного рівня комунальних послуг, утримання та розвиток інфраструктури, а також сприяння розвитку освіти, культури, охорони здоров'я та соціального захисту на місцевому рівні. Ці функції є ключовими для забезпечення ефективного функціонування громад та підвищення якості життя їх мешканців. Кожна з них спрямована на задоволення конкретних потреб населення, що сприяє розвитку місцевих економік та соціальної сфери.

Незважаючи на значний прогрес, об'єднані територіальні громади в Україні стикаються з низкою викликів, які гальмують їх подальший розвиток. Серед основних проблем було виділено недостатнє фінансування, особливо в умовах економічної нестабільності та воєнного стану, слабку інституційну спроможність новостворених громад, а також недосконалу законодавчу базу, яка потребує подальшого вдосконалення. Подолання цих викликів потребує системного підходу та активної підтримки з боку держави і міжнародних партнерів.

Література:

1. Мішина Н. В. Територіальні громади та об'єднані територіальні громади в Україні. *Наукові праці НУ ОЮА*, 2019. (24). <https://doi.org/10.32837/npuola.v24i0.637>
2. Куценко Т. Ф., Дударенко Є. Ю. Об'єднані територіальні громади в Україні: Короткий аналітичний огляд. *Економіка та держава*, 2017. (3), 64. http://www.economy.in.ua/pdf/3_2017/15.pdf
3. Дейнеко О. О. Об'єднані територіальні громади як нові локальні спільноти в Україні: Механізми формування соціальної згуртованості. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*, 2021. (1(49)). [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.1\(49\).232644](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.1(49).232644)

4. Івасюк І. Об'єднані територіальні громади: Досвід країн Карпатського Євротресту. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*, 2024. 1(16). <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-2-3>
5. Щербан О. Я., Малик Л. О., Сенишин С. Є. Особливості управління фінансовими ресурсами територіальних громад в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, 2024. 2(20), 178-187. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.178-187>
6. Туліка С. К., Торбич А. В., Продеус О. В., Івачевський А. М., Стасюк П. В., Гарбуз М. О. Державний фінансовий контроль об'єднаних територіальних громад. *Академічні візії*, 2024. (28). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/910>
7. Бурх Д.С., Соколюк І.І. Інноваційне забезпечення повоєнного розвитку об'єднаних територіальних громад. *Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»*. 2024. (5) <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-4>
8. Підвальна О. Г., Колесник Т. В., Коваль Н. І. Державне регулювання розвитку територіальних громад регіону в умовах воєнного стану. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*, 2024. (1). <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2024-1-10>
9. Колесник Т. В., Багнета, В. А. Особливості розвитку рекреаційного туризму в територіальних громадах регіону. *Економіка та суспільство*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-45>
10. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 01.04.2014 № 333-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
11. Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад: Закон України від 09.02.2017 № 1851-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1851-VIII#Text>
12. Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до [...]: Закон України від 03.04.2018 № 2379-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2379-VIII#Text>
13. Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів [...]: Закон України від 05.12.2019 № 348-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-IX#Text>

References:

1. Mishyna, N. V. (2019). Terytorialni hromady ta ob'iednani terytorialni hromady v Ukraini. [Territorial communities and amalgamated territorial communities in Ukraine.] *Naukovi pratsi Natsionalnogo universytetu "Odeska iurydychna akademiia"*, (24). <https://doi.org/10.32837/npuola.v24i0.637> [inUkrainian]
2. Kutsenko, T. F., & Dudarenko, Ye. Yu. (2017). Ob'iednani terytorialni hromady v Ukraini: Korotkyi analitychnyi ohliad. [Amalgamated territorial communities in Ukraine: A brief analytical review.] *Ekonomika ta derzhava*, (3), 64. http://www.economy.in.ua/pdf/3_2017/15.pdf [inUkrainian]
3. Deineko, O. O. (2021). Ob'iednani terytorialni hromady yak novi lokalni spilnoty v Ukraini: Mekhanizmy formuvannia sotsialnoi zghurtovanosti. [Amalgamated territorial communities as new local communities in Ukraine: Mechanisms of social cohesion formation.] *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, (1(49)). [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.1\(49\).232644](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.1(49).232644) [inUkrainian]
4. Ivasiuk, I. (2024). Ob'iednani terytorialni hromady: Dosvid krain Karpatskoho Yevrorehionu. [Amalgamated territorial communities: Experience from Carpathian Euroregion countries.] *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*, 1(16). <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-2-3> [inUkrainian]

5. Shcherban, O. Ya., Malik, L. O., & Senyshyn, S. Ye. (2024). Osoblyvosti upravlinnia finansovymy resursamy terytorialnykh hromad v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. [Features of financial resource management of territorial communities in conditions of martial law in Ukraine.] *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 2(20), 178-187. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.178-187> [inUkrainian]
6. Tulika, S. K., Torbych, A. V., Prodeus, O. V., Ivachevskiy, A. M., Stasiuk, P. V., & Harbuz, M. O. (2024). Derzhavnyi finansovyi kontrol ob'iednanykh terytorialnykh hromad. [State financial control of amalgamated territorial communities.] *Akademichni vizii*, (28). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/910> [inUkrainian]
7. Burykh, D. S., & Sokolyuk, I. I. (2024). Innovatsiyne zabezpechennya povoyennogo rozvytku ob'iednanykh terytorialnykh hromad. [Innovative support for post-war development of amalgamated territorial communities.] *Pryvatnyi vyshchyi navchalnyi zaklad "Yevropeyskyi universytet"*, (5). <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-4> [inUkrainian]
8. Pidvalna, O. H., Kolesnyk, T. V., & Koval, N. I. (2024). Derzhavne rehuliuвання rozvytku terytorialnykh hromad rehionu v umovakh voiennoho stanu. [State regulation of development of regional territorial communities in conditions of martial law.] *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, (1). <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2024-1-10> [inUkrainian]
9. Kolesnyk, T. V., & Bahmeta, V. A. (2024). Osoblyvosti rozvytku rekreatsiinoho turizmu v terytorialnykh hromadakh rehionu. [Features of recreational tourism development in territorial communities of the region.] *Ekonomika ta suspilstvo*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-45> [inUkrainian]
10. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2014). Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini: Rozporiadzhennia vid 01.04.2014 № 333-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> [inUkrainian]
11. Verkhovna Rada Ukrainy. (2017). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo dobrovilnoho pryiednannia terytorialnykh hromad: Zakon vid 09.02.2017 № 1851-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1851-VIII#Text> [inUkrainian]
12. Verkhovna Rada Ukrainy. (2018). Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro dobrovilne ob'iednannia terytorialnykh hromad» shchodo dobrovilnoho pryiednannia terytorialnykh hromad sil, selyshch do [...]: Zakon vid 03.04.2018 № 2379-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2379-VIII#Text> [inUkrainian]
13. Verkhovna Rada Ukrainy. (2019). Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro dobrovilne ob'iednannia terytorialnykh hromad» shchodo sprioshchennia procedury zatverdzhennia perspektyvnykh planiv [...]: Zakon vid 05.12.2019 № 348-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-IX#Text> [inUkrainian]

УДК 35.072.2(477):65.018:351:851:351:331.5:378:356

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)-99-109](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-99-109)

Вербовенко Олександр Павлович Начальник, Центральне управління військової освіти Генерального штабу Збройних Сил України, полковник, <https://orcid.org/0009-0004-5188-267X>

Кириленко Володимир Анатолійович доктор військових наук, професор, Начальник відділу організації вищої освіти у Збройних Силах України – заступник начальника управління організації військової освіти у Збройних Силах України, Центральне управління військової освіти і науки Генерального штабу Збройних Сил України, полковник, <https://orcid.org/0000-0002-4950-0378>

ОБГРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТАКТИЧНОГО ТА ОПЕРАТИВНОГО РІВНІВ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Анотація. Управлінська діяльність відрізняється від інших видів діяльності інтелектуальним змістом, адже спрямована на вироблення, прийняття та практичну реалізацію управлінських рішень в різних умовах обстановки, покликаних своєчасно змінити хід операції (бою), свідомість і поведінку та діяльність військ (сил) під час операції (бою).

В статті розглянуто специфіку державного регулювання підготовки фахівців тактичного та оперативного рівнів військової освіти. Розкрито необхідність формування і подальшого використання синтезованої моделі, її специфіку та складові, взаємозв'язки між елементами механізму державного регулювання підготовки військових фахівців на відповідних рівнях військової освіти.

Розкрито наявність об'єктивної потреби у пошуку ефективних механізмів, використання яких надає можливість Україні протистояти зовнішнім загрозам воєнного характеру

Розкрито зміст дефініції «механізм державного регулювання підготовки фахівців тактичного та оперативного рівнів військової освіти» та основні компоненти, які мають місце у механізмі державного регулювання, що розглядається.

В результаті проведеного аналізу існуючого стану та перспектив розвитку системи підготовки офіцерських кадрів в державі, наявного особистого досвіду, аналізу воєнно-політичної обстановки навколо України на світовому, регіональному і державному рівнях в інтересах національної, зокрема воєнної безпеки, тенденцій імплементації нової системи військової освіти: початок підготовки за стандартами НАТО в системі професійної військової освіти,